

MUSIQALI TEATRD A ORKESTR BILAN KUYLASH

Uzoqov Dilmurod Sulonovich

O'zDSMI "Vokal" kafedrasida katta o'qituvchisi

+998909769500

dilmuroduzoqovkafedra@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqolada musiqali teatrd a orkestr bilan kuylash, musiqali teatr bilan chambarchas bog'liqligi, musiqiy teatr boshqa shakllari bilan bir-biriga o'xshash bo'lsa-da opera va raqs, bu musiqa bilan dialog, harakat va boshqa elementlar bilan taqqoslaganda bir xil ahamiyatga ega bo'lishi bilan ajralib turishi mumkinligi, Dirijorning mahorati ijroni ifodalay bilishi, unga munosib harakat bilan silliq o'tadigan va aniq auftakt bera olishi bilan bog'liqligi haqida gap ketadi.*

Kalit so'zlar: *musiqa, musiqali teatr, opera, raqs, orkestr.*

Garchi musiqa qadim zamonlardan beri dramatik prezentatsiyalarning bir qismi bo'lgan bo'lsa-da, zamonaviy G'arb musiqiy teatri 19-asrd a paydo bo'lgan bo'lib, uning tarkibida ko'plab tarkibiy elementlar mavjud. Gilbert va Sullivan Britaniyada va Harrigan va Xart Amerikada. Ularning ortidan ko'pchilik ergashdi Edvard musiqiy komediyalari va shunga o'xshash amerikalik ijodkorlarning musiqiy teatr asarlari Jorj M. Koxan 20-asrning boshlarida. The Malika teatri musiqiy (1915-1918) va boshqa shunga o'xshash aqli shoular Men seni kuylayman (1931) oldinga siljish uchun badiiy qadamlar edi soliqlar va 20-asr boshidagi boshqa ko'pikli o'yin-kulgilar va shunga o'xshash poydevor yaratishga olib keldi Qayiqni ko'rsating (1927) va Oklaxoma! (1943). Keyingi o'n yillar davomida eng taniqli musiqiy asarlarning bir nechtasini o'z ichiga oladi West Side Story (1957), Fantastiklar (1960), Soch (1967), Xor chizig'i (1975), Les Misérables (1985), Opera fantastikasi (1986), Ijara (1996), Ishlab chiqaruvchilar (2001), Yomon (2003) va Xemilton (2015).

Jorj Gersvin

Musiqiy teatr shakli bilan chambarchas bog'liq opera, lekin ikkalasi odatda bir qator omillarni tortish bilan ajralib turadi. Birinchidan, musiqiy filmlar odatda nutqiy dialogga ko'proq e'tibor beradi. Biroq, ba'zi musiqiy filmlar to'liq qo'shiq ostida va kuylanmoqda, ba'zi operalar, masalan Die Zauberflote va eng ko'p operettalar, bir nechta kuzatuvsiz suhbat o'tkazing. Ikkinchidan, musiqiy asarlarda, shuningdek, hikoyaning muhim qismi sifatida ko'proq raqslar, ayniqsa, asosiy ijrochilar va xor ishtirok etadi. Uchinchidan, musiqiy asarlarda ko'pincha turli janrlardan foydalaniladi mashhur musiqa yoki hech bo'lmaganda mashhur qo'shiq va musiqiy uslublar.[7]

Musiqiy teatr boshqa teatr shakllari bilan bir-biriga o'xshash bo'lsa-da opera va raqs, bu musiqa bilan dialog, harakat va boshqa elementlar bilan taqqoslaganda bir xil ahamiyatga ega bo'lishi bilan ajralib turishi mumkin. 20-asrning boshidan boshlab musiqiy teatr sahnasi asarlari odatda oddiygina, musiqiy.

mashq qilish, keyingi ijroning barcha tafsilotlari etarli darajada tayyorlanishi va muvofiqlashtirilishini ta'minlash. "Tayyorgarlik" atamasi odatda bir guruh odamlar tomonidan amalga oshiriladigan ansambl faoliyatini anglatadi. Masalan, musiqachi o'z musiqa studiyasida pianino kontsertini tayyorlayotganda, bu "mashq qilish" deb nomlanadi, ammo ular kontsertni orkestr, bu "mashq" deb nomlanadi. Musiqa mashqlari musiqa mashqlari maydonida amalga oshiriladi.

Mashg'ulot ikki kishidan iborat bo'lishi mumkin, chunki ikkita aktyor uchun kichik spektakl badiiy qo'shiq tomonidan ashulachi va pianinochi yoki xalq qo'shiqchi va gitara chaluvchisi. Spektrning boshqa uchida juda katta miqdordagi mashg'ulot o'tkazilishi mumkin orkestr 100 dan ortiq ijrochilar va xor.

Murakkab, ko'pqirrali dirijyor faoliyati uchta bosqichini - partitura ustidan ishlash, orkestr bilan repetitsiyalar va kontsertlar yagona, bir-biri bilan o'zaro bog'liq bo'lgan ijodiy jarayondir. Orkestr bilan repetitsiyalar partitura tahlilini natijasi bo'lsa, kontsert ularning ikkalasini birlashtiradi. Bu uchta bosqich barcha ijrochilarga ta'luqlidir. Biroq ulardan farqli ularoq dirijyor asbobi odamlardan iborat. Ularning xarakteri turlichadir. Shuning uchun dirijyor psixolog ham bo'lishi kerak. Cholg'uchi, masalan, kontsert programmasini tayyorlashiga qancha vaqt kerak bo'lsa shuncha sarf qiladi. Dirijyor programmasiga esa hisobli vaqt ajratiladi. Shu vaqt mobaynida tayyorlagan mahsulotini u sahnaga olib chiqishga majburdir. Shuning uchun repetitsiyalarni ixcham, va unumli o'tkazish kerak.

Repetitsiya faqat bitta turdagi ijrochilarni qamrab olishi mumkin, masalan kapella xor shou, unda bir guruh xonandalar cholg'u chalishsiz yoki faqat teatr aktyorlari ishtirokidagi spektaklsiz chiqish qilishadi; unda turli xil asboblarni ijrochilari qatnashishi mumkin, masalan orkestr, rok-guruh yoki jazz "katta guruh"; vokal va instrumental ijrochilar opera va xor asarlari orkestr hamrohligida; yoki singari aktyorlar, vokalchilar, instrumentalistlar va raqqosalar aralashmasi musiqiy teatr.

Opera singari musiqiy teatrdan qo'shiq kuylash odatda instrumental ansambl deb nomlangan pit orkestri, sahna oldida tushirilgan maydonda joylashgan. Opera odatda an'anaviylardan foydalanadi simfonik orkestr, musiqiy filmlar odatda dan boshlab ansambllar uchun tashkil etilgan 27 o'yinchi faqat bir nechta o'yinchiga qadar.

Opera qo'shiqchisi asosan qo'shiqchi va ikkinchidan aktyor bo'lsa (va kamdan-kam raqsga tushishi kerak), musiqiy teatr ijrochisi ko'pincha aktyor, lekin u qo'shiqchi va raqqosa ham bo'lishi kerak. Uchchallasida ham teng darajada muvaffaqiyatga erishgan odamni "uch marta tahdid" deb atashadi. Musiqiy musiqalar uchun bastakorlar ko'pincha musiqiy teatr ijrochilarini hisobga olgan holda rollarning ovozli talablarini ko'rib chiqadilar. Bugungi kunda musiqiy asarlarni namoyish etadigan katta teatrlar mikrofonlar va kuchaytirish aktyorlarning opera kontekstida umuman ma'qul bo'lmaydigan tarzda kuylashi.[8]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Toshmatov E. Dirijyorlik. - T. : O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2008. 252 b. Karimova D. «Musiqiy pedagogik mahorat asoslari» T., TDPU, 2008
2. Mansurov A, Karimova D. «Musiq» 5 – sinf uchun dasrlik. , Toshkent .;
3. Ismailov, T. K. (2021). THE IMPORTANCE OF RUSSIAN CLASSICAL COMPOSERS IN CLASSES OF MUSIC CULTURE. Экономика и социум, (1-1), 93-95.
4. Kh, I. T. (2021). Musical currents and the formation of Russian classical music. Вестник магистратуры, (5-1 (116)), 7-8.
5. Kharatova, S. K., & Ismailov, T. X. O. G. L. (2022). Use of innovative technologies in the educational process. Science and Education, 3(3), 713 718.
6. Nishonova Z. T. «Bolalar psixik taraqqiyoti muammolari bo'yicha psixologik maslahatlar berish», Toshkent., 1997
7. Azimov K. O'zbekiston dirijyorlari. T. 2001y.
8. Haqnazarov Z. Dirijyorlik haqida. – T.: "Musiq" 2012. 254 b